

http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/09_%20Maslova_formuvannya.pdf / (date of application 5.10.2021).

5. Sayenko N. S. Rozvytok dyskursyvnoyi kompetentsiyi v inshomovniy komunikatsiyi u studentiv tekhnichnykh spetsial'nostey. [Development of discursive competence in foreign language communication in students of technical specialties]. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/09_%20Maslova_formuvannya.pdf / (date of application 4.10.2021).

6. Sukalenko N. I. (2001). Ob otsutstvii epistemologii v gumanitarnykh naukakh i o diffuznosti ponyatiya diskurs // Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho univarsytetu. [On the absence of epistemology in the humanities and on the diffuseness of the concept of discourse // Bulletin of Kharkiv National University]. Kharkiv, p. 254.

7. Bachman, J. (1990). English Language Acquisition in Second Language Environment, New York : Akademik Press, p.29.

8. Online Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com> / (date of application 10.10.2021).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олена Гладка – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови з методикою викладання Криворізького державного педагогічного університету.

Наукові інтереси: формування дискурсивної компетентності студентів, формування граматичної та фонологічної компетентності студентів, навчання різних видів академічного письма, навчання креативного письма та читання, формування міжкультурної компетентності студентів, розвиток критичного мислення студентів на заняттях з іноземної мови на основі Таксономії Блума.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Olena Hladka – PhD, Dotsent of the Chair of the English Language with the Methods of Teaching at the Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Scientific interests: formation of students' foreign language discourse competence, formation of students' grammatical and phonological competence, teaching academic writing, creative writing and reading, forming intercultural competence, developing students' critical thinking skills based on Bloom's Taxonomy in the English classroom.

УДК 82:821.112.2

DOI: 10.36550/2522-4077-2022-1-202-123-130

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ «FREUNDSCHAFT» В РОМАНІ АНГЕЛИ ЗОММЕР-БОДЕНБУРГ «DER KLEINE VAMPIR»

Руслана ГОНЧАРУК (Рівне, Україна)

ORCID 0000-0001-6858-1647

e-mail: Ruslana_box_2@ukr.net

ГОНЧАРУК Руслана. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ «FREUNDSCHAFT» В РОМАНІ АНГЕЛИ ЗОММЕР-БОДЕНБУРГ «DER KLEINE VAMPIR».

У статті автор робить спробу аналізу мовної репрезентації лінгвокультурологічного концепту «Freundschaft» в романі А. Зоммер-Боденбург «Der kleine Vampir». Роман відноситься до жанру дитячої літератури. На сьогоднішній день дослідження в області репрезентації лінгвокультурологічних концептів в творах дитячої літератури вимагають приділення більшої уваги з боку науковців, оскільки цей жанр переживає останнім часом значний сплеск в розвитку. З'являється все більша кількість нових літературних творів. Проте кількість не завжди означає якість.

Ключові слова: лінгвокультурологія, лінгвокультурологічний концепт, репрезентація, концептуальний аналіз.

HONCHARUK Ruslana. REPRESENTATION OF THE «FREUNDSCHAFT» CONCEPT IN THE ANGEL OF SOMMER-BODENBURG'S ANGEL «DER KLEINE VAMPIR».

In the article, the author tries to analyze the linguistic representation of the linguistic and cultural concept "Freundschaft" in A. Sommer-Bodenburg's novel "Der Kleine Vampir". The novel belongs to the genre of literature for children. For today, research in the field of representation of linguistic and cultural

concepts in literature for children requires more attention from scholars, as this genre has recently experienced a significant burst in development. More and more new literary works are appearing. However, quantity does not always mean quality. The novel "Little Vampire" is about the birth of a true friendship between two 13-year-old teenagers who belong to different "parallel" worlds - the world of vampires and the world of mortals. Each of the adolescents is experiencing certain difficulties during puberty. Therefore, the topic of true friendly relations, their vector orientation deserves careful study. Since the concept of "friendship" is one of the basic concepts of the vast majority of linguistic pictures of the world, among the concepts that reflect the spiritual values acquired during the historical development of a particular ethnic group, there is a significant need to explore ways of literary representation of this concept. Given the role and place of the concept of "friendship" in the conceptual picture of the world of each nation, and the role of fiction in the educational process of the younger generation, important is the question of the form of representation of the concept in literary works targeting the younger generation. The analysis of the novel "Little Vampire" reveals the various contexts of the use of the concept of "friendship" and its role in the work to reveal the author's idea of the representation of this concept.

Key words: *linguocultural studies, linguocultural concept, representation, conceptual analysis.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки питання дослідження концепту викликає жвавий інтерес не лише у мовознавців, але й у філософів, психологів, лінгвокультурологів. Лінгвокультурологія досить молода наука, яка зародилася у ХХ столітті, в основі якої лежить взаємозв'язок трьох суспільних явищ: людини, мови та культури. Іоганн Лео Вайсгербер свого часу зауважив: «Ми мислимо світ таким, яким нам оформила його спочатку наша мова. Розбіжності у філософії та духовному житті перебувають в несвідомій залежності від класифікації, яку здійснює мова» (Бенвенист, 1974: 36).

Лінгвокультурологія досліджує взаємозв'язок і взаємодію мови та культури. Хоча на сьогоднішній день ще не сформульовано предмет та завдання науки, її методологія та термінологічний склад. Як для мови, так і для культури характерними є певні спільні риси, такі як форми свідомості, які віддзеркалюють світогляд індивідуума та народу в цілому. Ці риси постійно взаємодіють між собою (Телия, 1996: 224-226). Мова є, з одного боку, складовою культури, з іншого, «культура включена до мови, оскільки вона вся змодельована в тексті» (Маслова, 1997: 35, 37, 107).

Об'єкт лінгвокультурології В.А. Маслова визначає як «дослідження взаємодії мови, який транслює культурну інформацію, культуру з її установками та перевагами, та людини, яка створює цю культуру, використовуючи мову» (Маслова, 1997: 35). Вчена вважає, що об'єкт лінгвокультурології знаходиться на перетині лінгвістики та культурології, етнографії та психолінгвістики (Маслова, 1997: 35). Предметом даної науки науковець вважає одиниці мови, які набули символічного, образно-метафоричного значення в культурі, і які узагальнюють результати людської свідомості. Виходячи із тлумачення об'єкта лінгвокультурології, В.А. Маслова виділяє дев'ять предметів дослідження лінгвокультурології, кожен з яких може складатися із окремих лінгвокультурологічних одиниць: 1. Слова та вирази, які служать предметом опису в лінгвокраїнознавстві, включаючи безеквівалентну лексику та лакуни. 2. Міфологізовані культурно-мовленнєві одиниці: обрядово-ритуальні форми культури, легенди, звичаї та ін., які відображені у фразеологічних одиницях. 3. Пареміологічний фонд мови. 4. Фразеологічний фонд мови. 5. Еталони, стереотипи, символи. 6. Метафори, образи мови. 7. Стилїстичний устрій мови. 8. Мовленнєва поведінка. 9. Область мовленнєвого етикету (Маслова, 1997: 35-46).

В.В. Воробйов у своїй праці дає визначення лінгвокультурології як науковій дисципліні «синтезуючого типу, яка вивчає взаємозв'язок та взаємодію культури і мови в її функціонуванні і яка відображає цей процес як цілісну структуру одиниць в

єдності мовного та позамовного змісту за допомогою системних методів і з орієнтацією на сучасні пріоритети і культурні установлення» (Вороб'єв, 2008: 37).

Досить чітко визначає лінгвокультурологію В.В. Красних. На його думку, це «дисципліна, яка вивчає прояв, відображення та фіксацію культури в мові» (Красных, 2002: 26). В процесі пізнання та усвідомлення людиною навколишнього світу формується і його концептуальна система, яка відображає національну специфіку певного народу. Тобто, як зауважує в своїй книзі Роберт Ладо, концептуальна модель світу є основою мовного втілення, словесної концептуалізації знань людини про світ (Ладо, 1989: 46). Основним компонентом, за допомогою якого знаходить в мові своє відображення національна специфіка є концепт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досить актуальним та важливим залишається питання про концептуалізацію навколишнього світу за допомогою слів. З цього приводу Роберт Ладо стверджував: «Існує ілюзія, притаманна інколи й навіть людям освіченим, ніби значення однакові у всіх мовах і мови розрізняються лише формою вираження цих значень. По суті ж, значення, в яких класифікується наш досвід, культурно детерміновані чи модефіковані, так що вони суттєво варіюються залежно від культури» (Ладо, 1989: 34-35). І якщо концептуальна картина світу являє собою результат накопиченої індивідуумом в процесі пізнавальної діяльності інформації, то одиницею вираження даної інформації буде концепт. Його основним завданням саме і є закріплення та актуалізація усіх змістів об'єкту концептуальної картини світу.

«Концепт» як науковий термін в працях дослідників з'явився відносно нещодавно. Вперше його вжив у 1928 році С.А. Аскольдов-Алексєєв та дав йому визначення як уявному утворенню, «котре замінює нам в процесі думки невизначену кількість предметів одного й того ж роду» (Аскольдов, 1997: 269). А. Вержбицька визначає «концепт» як «об'єкт із світу «Ідеальне», який має ім'я та відображає певні культурно-зумовлені уявлення людини про світ «Дійсність». А сама дійсність дана нам в мисленні (не у сприйнятті) саме через мову, а не безпосередньо» (Фрумкіна, 1992: 3). Д.С. Ліхачов теж розглядав концепт як розумову одиницю, яка відображує та інтерпретує явища дійсності залежно від освіти, особистого досвіду, професійного та соціального досвіду носія мови та, будучи певним чином узагальненням різних значень слова в індивідуальній свідомості носіїв мови, дозволяє тим, хто спілкується, долати індивідуальні розбіжності в розумінні слів, що існують між ними (Лихачев, 1997: 281). В.А. Маслова виділяє наступні ознаки концепту: 1) це мінімальна одиниця людського досвіду в його ідеальній уяві, яка вербалізується за допомогою слова та має польову структуру; 2) це основні одиниці обробки, зберігання та передачі знань; 3) концепт має рухомі межі та конкретні функції; 4) концепт соціальний, його асоціативне поле зумовлює його прагматику; 5) це основна складова культури (Маслова, 2001: 51). С.Г. Воркачов виділяє дві ознаки концепта: «Концепт – це культурно відзначений вербалізований смисл, представлений в плані вираження цілим рядом своїх мовних реалізацій, які утворюють відповідну лексико-семантичну парадигму. План змісту лінгвокультурного концепту включає ... два ряди семантичних ознак. По-перше, в нього входять семи, спільні для всіх мовних реалізацій, які «з'єднують» лексико-семантичну парадигму та утворюють його понятійну чи прототипову основу. По-друге, туди входять семантичні ознаки, спільні ... для частини його реалізацій, які відзначені лінгвокультурною, етносемантичною специфікою та пов'язані з ментальністю носіїв мови чи з менталітетом національної мовної особистості» (Воркачов, 2003: 274).

В даному дослідженні увага зосереджена на концепті «Freundschaft», який можна віднести до базових концептів переважної більшості мовних картин світу. Концепт «дружба» свого часу досліджували О.Д. Шмельов, М.Ф. Хаметова, О.О. Арапова, Л.В. Садчікова, О.М. Лунцова, О.С. Осипова та ін. М.А. Хізова порівнювала етичні аспекти концепту «дружба» на матеріалі приказок англійської та російської лінгвокультур.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Постановка завдання. Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених дослідженню концептуальної картини світу та окремих концептів, недостатньо дослідженим, на наш погляд, залишається вектор дитячої літератури та реалізація в ній лінгвокультурних концептів.

Актуальність даного дослідження викликана необхідністю вивчення особливостей мовної репрезентації концепту «дружба» в дитячому романі. Об'єктом наукової розвідки є концепт «дружба» в романі Анжели Зоммер-Боденбург та Ніколаса Уоллера «Маленький вампір» жанру дитячої літератури. Предметом дослідження є лінгвокультурологічні особливості актуалізації концепту «дружба» в романі «Маленький вампір». Мета даної розвідки полягає у дослідженні мовних засобів репрезентації концепту «дружба» в творі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Жанр дитячої літератури останнім часом переживає в світі значний сплеск в розвитку. З'являються все нові і нові твори, чиєю цільовою аудиторією є діти та підлітки. Головними героями літературних творів виступають не лише діти, тварини, птахи, рослини і таке інше, а також набувають популярності герої із, так званих, паралельних світів – чарівники, вампіри, маги. Проте і в творах дитячої літератури реалізуються лінгвокультурологічні концепти, оскільки одним із завдань дитячої літератури є й виховна та навчальна функція. Твори дитячої художньої літератури окрім того, що покликані зацікавити та розважити юне покоління, повинні також і привити своїм читачам певні загальнолюдські цінності, навчити їх розрізняти погане та хороше, будувати відносини з однолітками, вирішувати проблеми, з якими стикаються. Концепт «дружба» саме і відноситься до числа тих, які вміщають в собі загальнолюдські цінності. Даний етичний концепт відображає уяву про добро та зло, хороше та погане, щире та нещире.

Свого часу концепт «дружба» досліджувала А. Вержбицька. Вчена писала, що даний концепт надзвичайно важливий для лексики, оскільки «... друзі ... це люди, на яких можна покластися, коли потрібно знайти допомогу та підтримку» (Вержбицкая, 2001: 109). В тлумачному словнику німецької мови die Freundschaft має наступні визначення: *auf gegenseitiger Sympathie beruhendes Verhältnis von Menschen zu einander* (Duden, 2010: 396). В словнику синонімів німецької мови «дружба» представлена наступним синонімічним рядом: Beziehung, Kameradschaft, Verbundenheit, Vertrautheit, Zuneigung, Zusammengehörigkeit (Duden, 2016: 127).

Роман «Der kleine Vampir» Анжели Зоммер-Боденбург один з найвідоміших та найпопулярніших творів німецької письменниці, який неодноразово був екранізований не лише в Німеччині, а й у багатьох європейських країнах. Окрім того, роман був поставлений на відомих театральних сценах Європи. Твір розповідає про дружбу двох юних 13-річних хлопчиків, представників двох різних світів: так званого «світу смертних» – людей та «світу мертвих» - вампірів. Випадкова зустріч та знайомство підлітків переростає в міцні дружні відносини, які, в свою чергу, призводять до певного наближення цілих родин і світів.

В романі «Der kleine Vampir» тема дружби є однією із провідних. Саме аналіз даної теми в області текстової репрезентації концепту «Freundschaft» дає нам змогу визначити авторський смисл, який вміщено в дане поняття та спосіб його інтерпретації в романі.

В тексті роману Анжели Зоммер-Боденбург «Der kleine Vampir» концепт «Freundschaft» вербалізований, насамперед, іменником «Freund». Можна виділити декілька смислових планів репрезентації концепту «Freundschaft». Перший з них, на нашу думку, тісно пов'язаний із *інтересом*. Головний герой, представник світу людей, Антон, цікавиться світом монстрів та вампірів, в існування якого навіть починає вірити, читає багато літератури подібного змісту: «Er saß im Schlafanzug auf seinem Bett_ hatte die Decke bis zum Kinn hochgezogen und las «Die Wahrheit über Frankenstein» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 5). «Dracula» ... las er (Vampir) halblaut, mein Lieblingsbuch! Er sah Anton mit strahlenden Augen an. «Kann ich das mal leihen?» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 12). Цікавість не зникає навіть після знайомства із новим товаришем – вампіром, вона, навпаки, зростає. Антон цікавиться сім'єю Рюдігера, а новий друг цікавиться сім'єю Антона: „Ist dein Vater auch Vampir?“ fragte Anton. «Na klar!» sagte der Vampir ... «Und deine Mutter auch?» «Natürlich. Und meine Schwester und mein Bruder und meine Oma und mein Opa und meine Tante und mein Onkel ...» «Meine Familie ist ganz normal», meinte Anton traurig... Der Vampir sah ihn mitleidig an. «Bei uns ist immer was los.» «Was denn? Erzähl doch mal!» Endlich würde er eine echte Vampirgeschichte hören» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 13-14).

Зацікавленість при знайомстві виявляє *подібність характерів та вподобань* головних героїв, зближує їх. Обом юнакам не подобаються їх імена. «Anton ist aber auch ein hübscher Name.“ „Find ich überhaupt nicht“, sagte Anton... „Eigentlich fand ich Rüdiger bisher auch immer ziemlich doof“, sagte der Vampir. „Aber man gewöhnt sich.“ „Ja, man gewöhnt sich“, seufzte Anton» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 13). Обом героя не подобається залишатися самим дома, їм страшно. «Sag mal, bist du öfter so allein zu Haus?» fragte der Vampir. „Jeden Samstag“ „Und hast du gar keine Angst?“ „Doch.“ „Ich auch. Besonders im Dunkel“, erklärte der Vampir» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 13). І при першій зустрічі з незнайомцем, незважаючи на страх перед ним, все ж Антону подобається його незваний гість: «Eigentlich ist er ein ganz netter Vampir, dachte Anton, obwohl er so abscheulich aussieht. Er hatte sich Vampire jedenfalls viel schrecklicher vorgestellt» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 10).

Зароджується дружба між двома підлітками. Дружба завжди означає *довіру*. Друзі повинні довіряти один одному в любых ситуаціях. «Aber Anton“, sagte der Vampir, „ich denke, wir sind Freunde!“ ... „Denkst du, ich könnte dir etwas – antun?“ fragte er und sah Anton aus den Augenwinkeln heraus lauernd an. „N-nein“, sagte Anton ...» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 32). І щоб підтвердити, що Антон цілком довіряє своєму другу, він, попри власні страхи перетворитися на вампіра, все ж одягає плащ, завдяки якому отримує властивість лігати як вампіри. Довіряє Антон Рюдігеру і коли той запрошує його до себе в гості на кладовище, хоча це може бути небезпечним: «Hast du Angst?“ „Ich? Nein!“ „Brauchst du auch nicht“, sagte der Vampir freundlich, „meine Verwandten sind nämlich alle unterwegs.» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 35). І разом з тим вампір відкривається перед Антоном, розповідаючи про людину, якої бояться вампіри – доглядача кладовища. Знайомство Антона із братом та сестрою Рюдігера є також проявом довіри з боку вампіра до свого друга. Завуальоване знайомство Анни та Рюдігера із батьками Антона теж прояв довіри хлопця своїм товаришам: «Und deine Eltern? ... Glauben die an

Vampire?“ Anton schüttelte den Kopf. „Die am allerwenigsten. Aber sie möchte euch gerne kennenlernen... Rüdiger und dich. Ihr seid zum Kaffeetrinken eingeladen» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 115).

Бути другом означає проявляти *турботу* по відношенню до свого друга. Цей прояв можна помітити в різних ситуаціях. І коли Антон прикладає зусиль, аби вампіра не побачили батьки, і коли відволікає увагу доглядача кладовища від місця, де жила сім'я вампірів, аби той не зловив та не вбив їх, як вбив дядька Рюдігера. Турбота проявляється і коли Антон боїться сказати чи зробити щось, що може зашкодити його другу вампіру, видати його. Та найбільший прояв турботи Антон виказує, коли дізнається, що Рюдігеру зле і він лежить у труні, і тому не зміг прилетіти до Антона. Антона охопив страх за життя друга: «Ist er denn krank?“ „Du meinst, ob er stirbt?“ fragte Anna. Anton nickte. Es fehlte nicht mehr viel, und er hätte angefangen zu weinen» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 79). І коли Анна нагадує йому, що вони і так вже мертві, Антон не здається: «Aber es geht ihm doch nicht gut“, sagt er, „wir müssen uns um ihn kümmern.» І далі хлопець розповідає Анні, що ж він розуміє під поняттям «турбуватися»: «... das ist, wenn du dich mit jemandem beschäftigst, wenn du mit ihm Spiele machst, ihm etwas vorliest, ihm Geschichten erzählst, ihn tröstest ...» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 80).

Дружба в романі тісно пов'язана із відчуттям *страху*. Але тут дружба допомагає двом юнакам боротися та долати свої страхи. Спочатку Антон боїться, що його вампір може вкусити: «Kurz vor der Tür hatte ihn der Vampir eingeholt. Jetzt ist es aus, dachte Anton, jetzt beißt er zu! Er zitterte am ganzen Körper.» Проте з часом Антон вже не боїться свого друга, навпаки, він має сміливість сказати Анні, що не хоче стати вампіром: «Ich will aber kein Vampir werden!“ rief Anton. „Nicht?“ fragte Anna ungläubig. „Nein!“ sagte er ... „Ich hab überhaupt keine Lust dazu!“ Das war wirklich ein starkes Stück!» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 97). Рюдігер долає свій страх, коли приходять з сестрою в гості в сім'ю Антона.

В романі «Маленький вампір» дружба також пов'язана із темою *кохання*. Правда, це не доросле почуття, а лише підліткова симпатія, яка переростає в закоханість. І це почуття виникає між Антоном та сестрою Рюдігера Анною. Хоча спочатку Антон не може звикнути до цієї думки: «Für einen Vampir sieht sie ja eigentlich recht gut aus, dachte Anton, wenn sie nicht so geisterhaft blass wäre und nicht so dunkle Ringe unter den Augen hätte ... Aber wie kam er überhaupt auf solche Gedanken? Er und ein Vampir-Mädchen!» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 63). З часом молоді люди приймають ті обставини, що вони належать до різних світів, і це не заважає їм бути разом: «Es macht auch gar nichts, wenn du kein Vampir bist“, meinte sie dann, „Hauptsache, wir mögen uns!“ ... „Wir – wir sind gleich da“, stotterte Anton...» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 98).

І, врешті решт, всі ті почуття, які пробуджує дружба у головних героїв роману, заставляють батьків Антона передивитися їх ставлення до власного сина, до його почуттів, до друзів, які у нього є і які є для нього дуже дорогими. Тобто дружба Антона з вампіром вчить його батьків просто *любити* свого сина. Вони приймають його дивних друзів, адже це друзі їх сина: «Vielleicht gewöhne ich mich mit der Zeit an sie“, meinte sie schließlich» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 128).

В романі А. Зоммер-Боденбург «Маленький вампір» основний смисл лінгвокультурного концепту «Freundschaft» реалізовується автором, на наш погляд, через поняття «**jemand mit gutem Herz**»: «Aber Anton“, sagte die Mutter, „ist es nicht viel wichtiger, ob jemand ein gutes Herz hat oder nicht?“ Anton wurde blass. „Gu-gutes Herz“, sagte er, „wie meinst du das?“ ... „Dass du auf ihn verlassen kannst“, erklärte die

Mutter, „dass er dich nicht im Stich lässt... und wenn du ihn magst, dann wird er uns auch gefallen» (Angela Sommer-Bodenburg, 1992: 103).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку. Дружба відноситься до числа найважливіших надбань розвитку суспільства. Вона завжди відігравала важливу роль у побудові стосунків між людьми. Концепт «Freundschaft» репрезентований в романі А. Зоммер-Боденбург «Der kleine Vampir», який відноситься до жанру дитячої літератури, різними тематичними напрямками. Він включає в себе висвітлення загальноприйнятих уявлень людини про поняття, такі як інтерес до людини, з якою складаються дружні відносини; високе, відкрите, чисте почуття; відносини з людиною, близькою за духом та вдачею; турбота про людину, готовність безкомпромісно прийти на допомогу; взаємна довіра та повага; відносини, які з часом переростають у почуття кохання; пробудження позитивних рис в людях, які оточують головних героїв.

Для подальших досліджень може стати перспективним напрямком аналіз репрезентації концепту «Freundschaft» в серії романів письменниці А. Зоммер-Боденбург про пригоди маленького вампіра.

БІБЛЮГРАФІЯ

1. Аскольдов С. А. Концепт и слово / Аскольдов С.А. //Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология/ Аскольдов С.А. // Под ред. проф. В. П. Нерознака. – М.-1997. С.267-279.
2. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Под ред. Степанова Ю.С. – М.: Прогресс, 1974. – 447 с.
3. Вежибицкая, А. Понимание культур через посредство ключевых слов / А. Вежибицкая – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.
4. Воркачев С. Г. Культурный концепт и значение/С.Г. Воркачев // Труды Кубанского государственного технологического университета. Сер. Гуманитарные науки. Т. 17, вып. 2. – Краснодар, 2003 - С. 268–276.
5. Воркачев С.Г. Сопоставительная семантика телеономных концептов «любовь» и «счастье» (русско-английские параллели): Монография/Воркачев С.Г. – Волгоград: Перемена. - 2003. 164 с.
6. Воробьев В. В. Лингвокультурология: Монография / В. В. Воробьев. – М.: РУДН, 2008. – 336 с.
7. Красных В. В. Этнопсихолінгвістика і лінгвокультурологія: Курс лекцій / В. В. Красных. – М.: ИТДГК «Гнозис», 2002. – 284 с.
8. Ладо Р. Лингвистика поверх границ культур /Р. Ладо // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. XXV: Контрастивная лингвистика. – М., 1989. – 440 С., с. 32-63
9. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка /Лихачев Д.С.// Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология/Лихачев Д.С. // Под ред. проф. В. П. Нерознака. – М.-1997. – С. 280-287
- 10.Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику: учеб. пособие / В.А. Маслова. – Наука, 2001. – 293 с.
- 11.Маслова В.А. Введение в лингвокультурологию/В.А. Маслова. – М.: Наследие, 1997. – 207 с.
- 12.Телия В.Н. Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты/ В.Н. Телия – М.: Шк. “Языки рус. культуры”, 1996. – 288 с.
- 13.Фрумкина Р.М. Концептуальный анализ с точки зрения лингвиста и психолога // Научно-техническая информация/Фрумкина Р.М. — 1992. — Сер. 2. — № 3. — 3-9с.
- 14.Angela Sommer-Bodenburg. Der kleine Vampir. Rowohlt, Tausend Mai, 1992, 128 с.
- 15.Duden. Das Bedeutungswörterbuch. Wortschatz und Wortbildung. /Der Duden in zwölf Bänden. Band 10. Bedeutungswörterbuch, 4., neu bearbeitete und erweiterte Auflage. Dudenverlag. Mannheim.Leipzig.Wien.Zürich., 2010, 1158С. ISBN 978-3-411-04104-6
- 16.Duden. Das Wörterbuch der Synonyme. 3., vollständig überarbeitete und erweiterte Auflage. Dudenverlag. Berlin. 2016, 353 с., ISBN 978-3-411-74483-1

REFERENCES

1. Askoldov S.A. Konzept i slovo// Russkaja slovesnost. Ot teorii slovesnosti k structure teksta. Antologia [Concept and word// Russian literature. From the theory of literature to the structure of the text. Anthology], M, pp. 267-279.
2. Benvenist E. Obshchaja linqvistika [General linguistics], M.: Progress, 447 p.

3. Vegbistkaja A. Ponimanie kultur cherez posredstvo kljuchevix slov [Understanding cultures through keywords], M.: Jasiki slavjanskoj kultury, 288 p.
4. Vorkachev S.G. Kulturnij concept i znachenie// Trudy kubanskogo gosudarstvennogo technologicheskogo universiteta [Cultural concept and meaning// Proceedings of the Kuban State Technological University], Krasnodar, pp. 268-276.
5. Vorkachev S.G. Sposobitavitel'naja semantika teleonomnih conceptov "ljubov" i "schastje" (russko-anglijskie paralleli): monografija [Comparative semantics of the teleonomic concepts "love" and "happiness" (Russian-English parallels): Monograph], Volgograd, 164p.
6. Vorobjov V.V. Lingvokulturologia: Monographia [Linguoculturology: Monograph], M., RUDN, 336 p.
7. Krasnyh V.V. Etnopsiholingvistika I lingvokulturologia: kurs lekcij [Ethnopsycholinguistics and linguoculturology: a course of lectures], M., Gnosis, 284 p.
8. Lado R. Lingvisika poverh graniz kultur// Novoje v zarubegnoj lingvistike [Linguistics over the borders of cultures// New in foreign linguistics], M., pp. 32-63.
9. Lihachev D.S. Konceptosfera russkogo jasika// Russkaja slovesnost. Ot teorii slovesnosti k structure texta. Antologija [Conceptosphere of the Russian language// Russian literature. From the theory of literature to the structure of the text. Anthology], M., pp. 280-287.
10. Maslova V.A. Vvedenie v kognitivnuju lingvistiku [Introduction to Cognitive Linguistics: A Study Guide], Nauka, 293 p.
11. Maslova V.A. Vvedenie v lingvokulturologiju [Introduction to cultural linguistics], M., Nasledie, 207 p.
12. Teliya V.N. Russkaja fraseologia: Semanticheskij, pragmaticheskij I lingvokulturologicheskij aspekty [Russian Phraseology: Semantic, Pragmatic and Linguistic and Cultural Aspects], M. Jasiki rus. culture, 288p.
13. Frumkina R.M. Conceptualnij analiz s tochki zrenija lingvisty I psihologa// Nauchnotekhnicheskaja informacija [Conceptual analysis from the point of view of a linguist and psychologist // Scientific and technical information], pp. 3-9.
14. Angela Sommer-Bodenburg. Der kleine Vampir [The little Vampire], Rowohlt, Tausend Mai, 128 p.
15. Duden. Das Bedeutungswörterbuch. Wortschatz und Wortbildung [The dictionary of meanings. vocabulary and word formation], Dudenverlag, 1158 p.
16. Duden. Das Wörterbuch der Synonyme [The dictionary of synonyms], Dudenverlag. Berlin, 353 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Руслана Гончарук – старший викладач кафедри практики німецької та французької мов Рівненського державного гуманітарного університету.

Наукові інтереси: історія художнього перекладу в Україні, перекладацька діяльність Лесі Українки.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Ruslana Honcharuk – Senior Lecturer in the Department of Practice of German and French Languages at Rivne State Humanitarian University.

Scientific interests: the story of literary translation in Ukraine, Lesia Ukrainka's translation activities.

УДК 811.111'371'367.683'367.7

DOI: 10.36550/2522-4077-2022-1-202-130-135

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ КОМПЛІМЕНТУ, ПОХВАЛИ І ЛЕСТОЩІВ ВИРАЖЕНИХ ПРЕДИКАТИВНИМИ ПРИКМЕТНИКАМИ

Олександра ДЕЙЧАКІВСЬКА (Львів, Україна)

ORCID:0000-0003-2120-2405

email: deychakivska@gmail.com

ДЕЙЧАКІВСЬКА Олександра. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ КОМПЛІМЕНТУ, ПОХВАЛИ І ЛЕСТОЩІВ ВИРАЖЕНИХ ПРЕДИКАТИВНИМИ ПРИКМЕТНИКАМИ.

У статті розглядається функціонування предикативних прикметників як мовних засобів вираження мовленнєвих актів компліменту, похвали та лестощів. Зроблено спробу розмежування цих